

Глава пета

ПРИЗНАВАНЕ, ПРИРАВНЯВАНЕ И ВАЛИДИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

Раздел I Признаване на училищно обучение, образование и професионална квалификация

Чл. 105. (1) Завършен период, клас, етап, завършена степен на училищно образование и професионална квалификация в училище на чужда държава се удостоверява с документ, издаден от училище, създадено по законоустановения ред в страната, в която са издадени документите, и считано за част от системата на светското училищно образование на съответната държава.

(2) Завършено обучение за придобиване на компетентности по учебните предмети български език и литература, история и цивилизации, география и икономика в частта им, отнасяща се до историята и географията на България, осъществено от финансирани при условията и по реда на ЗПУО организации на българи, живеещи извън Република България, се удостоверява с документ, издаден в съответствие с държавния образователен стандарт за информацията и документите.

(3) Завършен период, клас, етап или завършена степен на училищно образование в училище от системата на Европейските училища се удостоверява с документ, издаден от съответното училище.

Чл. 106. (1) Признаването е официално писмено потвърждение на съответствието на завършен период, клас, етап, завършена степен на училищно образование и придобита професионална квалификация в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища с тези в училищното образование в Република България.

(2) Признаването по ал. 1 се извършва с цел:

1. достъп до обучение в системата на предучилищното и училищното образование;
2. достъп до професионално обучение;
3. достъп до обучение в системата на висшето образование;
4. улесняване на достъпа до пазара на труда.

(3) Признаването по ал. 1 може да има за цел и достъп до кандидатстване за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство (МПС).

Чл. 107. (1) Признаването на завършен период или клас за класовете от VII до XII включително, на завършен първи гимназиален етап от средната степен на образование, както и признаването на основно образование, на средно образование и/или на професионална квалификация, се извършва от експертна комисия към всяко РУО.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 71 от 2019 г. , в сила от 10.09.2019 г.) Комисията по ал. 1 е седемчленна и се определя със заповед на началника на РУО, като в състава ѝ освен експерти от РУО може да се включват директори на училища, учители или други специалисти в областта на образованието. Председател на комисията е експерт от РУО. Документите, удостоверяващи исканото признаване по ал. 1, може да се разглеждат от не по-малко от трима членове, от които поне един от експертите от РУО.

(3) Признаването на завършен период или клас за класовете от I до VI включително се извършва от директора на приемащото училище, в което лицето желае да продължи обучението си.

(4) (Нова – ДВ, бр. 82 от 2018 г.) За целите на кандидатстването в V клас на места, определени с държавния план-прием, признаването на завършен IV клас се извършва от експертната комисия по ал. 1.

Чл. 108. (1) Желаетите признаване на завършен период, клас, етап, на завършена степен на училищно образование и/или на професионална квалификация по документи, издадени от училища на чужди държави, подават следните документи:

1. заявление по образец, утвърден със заповед на министъра на образованието и науката;
2. документ за училищно образование и/или професионална квалификация;
3. документ, в който се посочва какви права дава документът по т. 2 за продължаване на образованието, в случаите, когато това не е посочено в документа по т. 2;
4. в случай че лицето желае да продължи обучението си в първи или втори гимназиален етап в българско училище – справка за изучаваните учебни предмети с хорариума на учебните часове и поставените оценки, ако не са вписани в документа по т. 2;
5. превод на български език на документите по т. 2, 3 и 4 от заклет преводач;
6. (доп. – ДВ, бр. 78 от 2017 г., в сила от 29.09.2017 г.) документ за последния завършен клас в българско училище (ако има такъв) преди обучението в училище на чужда държава, когато лицето желае признаване на класове от VIII до XII включително;
7. документ за платена държавна такса – за документи, подадени в РУО.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 78 от 2017 г., в сила от 29.09.2017 г.) Документите по ал. 1, т. 5 и 7 се подават в оригинал, а документите по т. 2, 3, 4 и 6 – в оригинал или копие, заверено от нотариус или от училището, издало документа.

(3) Допълнително при необходимост се представят и други документи, свързани с признаването, посочени от комисията или от директора на приемащото училище.

(4) Когато в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища са завършени два или повече класа от гимназиалния етап съгласно българската образователна система, се представят документи по ал. 1 за всеки завършен клас, респективно за всеки гимназиален клас или етап.

(5) (Доп. – ДВ, бр. 78 от 2017 г., в сила от 29.09.2017 г.) Документите по ал. 1, т. 2, 3 и 4 и по ал. 3 се легализират, превеждат и заверяват в съответствие с Конвенцията за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове, с подписаните договори между Република България и държавата, в която са издадени, или по реда на Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа, утвърден с Постановление № 184 на Министерския съвет от 1958 г. (ДВ, бр. 73 от 1958 г.), с изключение на документите, издадени от училище в системата на Европейските училища, които не се легализират, както и за лица, които желаят признаване на класове от I до IV включително.

(6) Изключения по ал. 5 се допускат за документи на лица, търсещи или получили международна закрила, които може да не са легализирани и заверени.

(7) (Доп. – ДВ, бр. 78 от 2017 г., в сила от 29.09.2017 г.) Документите по ал. 1 за завършен период или клас за класовете от VII до XII включително, за етап от гимназиалната степен, както и признаването на основно образование, на средно образование и/или на професионална квалификация се подават в РУО по избор на лицето или неговия родител (настойник, попечител, представител на непридружените малолетни и непълнолетни лица, търсеци или получили международна закрила).

(8) Документите по ал. 1 за завършен период или клас за класовете от I до VI включително се подават в училището, в което лицето желае да продължи обучението си.

(9) (Нова – ДВ, бр. 82 от 2018 г.) В случаите, когато признаването се извършва с цел кандидатстване в V клас на места, определени с държавния план-прием, документите по ал. 1 за завършен IV клас се подават в РУО по избор на лицето или неговия родител (настойник, попечител, представител на непридружените малолетни и непълнолетни лица, търсеци или получили международна закрила).

(10) (Нова – ДВ, бр. 78 от 2017 г., в сила от 29.09.2017 г., предишна ал. 9, бр. 82 от 2018 г.) В случаите по чл. 106, ал. 3 желаещите признаване на завършен клас, етап или степен на училищно образование подават само документите по ал. 1, т. 1, 2 и 7, както и превод на български език на документа по т. 2 от заклет преводач.

Чл. 109. (1) Експертната комисия по чл. 107, ал. 1 извършва експертна оценка на представените документи и взема решение за признаване или за отказ за признаване, като отчита:

1. продължителността на обучението;
2. вида на училището, в което е проведено обучението;
3. изучаваните учебни предмети и общия хорариум по всеки един от тях;
4. резултатите от обучението;
5. правата, които дава документът в страната, в която е издаден;
6. възрастта на ученика при завършване на съответния клас и разликите между чуждестранната и българската образователна система относно началната възраст за започване на училищно обучение.

(2) Комисията по чл. 107, ал. 1 заседава най-малко един път месечно и взема решение с обикновено мнозинство. Заседанията на комисията и взетите решения се отразяват в протокол. При отсъствие на председателя на комисията заседанието се ръководи от заместник-председателя на комисията, който подписва протокола.

(3) Комисията се произнася по всеки конкретен случай на признаване в срок до един месец, считан от датата на представяне на документите по чл. 108, ал. 1.

(4) При признаване на завършен период или клас за класовете от I до VI включително директорът на приемащото училище извършва оценка на представените документи и издава заповед за признаване и записване в училището или за отказ за признаване, като отчита:

1. продължителността на обучението;
2. вида на училището, в което е проведено обучението;
3. изучаваните учебни предмети (ако има такива);

4. правата, които дава документът в страната, в която е издаден.

(5) Директорът се произнася по всеки конкретен случай на признаване в срок до 10 дни, считан от датата на представяне на документите по чл. 108, ал. 1.

(6) Срокът по ал. 3, както и срокът по ал. 5, може да бъде удължен в случаите, в които документите, подадени съгласно чл. 108, ал. 1 и 3, са недостатъчни за вземане на решение и се налага представяне на други документи.

Чл. 110. (1) В случай на решение за признаване на завършен период или клас за класовете от VII до XII включително, за първи гимназиален етап от средната степен на образование, както и признаването на основно образование, на средно образование и/или на професионална квалификация, се издава удостоверение, което се подписва от председателя на комисията по чл. 107, ал. 1 по образец съгласно държавния образователен стандарт за информацията и документите.

(2) (Нова – ДВ, бр. 82 от 2018 г.) В случай на решение за признаване на завършен IV клас за целите на кандидатстването в V клас на места, определени с държавния план-прием, се издава служебна бележка, която се подписва от председателя на комисията по чл. 107, ал. 1.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 82 от 2018 г.) В случай че се иска признаване с цел кандидатстване за придобиване на правоспособност за управление на МПС и съответната комисия по чл. 107, ал. 1 вземе решение за признаване, се издава уверение по образец, съгласно държавния образователен стандарт за информацията и документите, подписано от председателя на комисията, в което се посочва последният завършен гимназиален клас или степента на образование.

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 82 от 2018 г.) В случай на отсъствие на председателя на комисията по чл. 107, ал. 1 за срок, по-дълъг от 3 работни дни, документите по ал. 1, 2 и 3 може да се подпишат от заместник-председателя на комисията.

(5) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 82 от 2018 г.) Документите по ал. 1, 2 и 3 важат само на територията на Република България.

Чл. 111. (1) В удостоверението по чл. 110, ал. 1 оценките, вписани в документа, издаден от училище на чужда държава или от училище в системата на Европейските училища, се приравняват към оценките по чл. 9, ал. 1.

(2) (Нова – ДВ, бр. 82 от 2018 г.) В служебната бележка по чл. 110, ал. 2 оценките, вписани в документа, издаден от училище на чужда държава или от училище в системата на Европейските училища, се приравняват към оценките по чл. 9, ал. 1.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 82 от 2018 г.) В удостоверението по чл. 110, ал. 1 се вписват приравнителни изпити в случаите, когато се полагат такива, както и срокът за тяхното полагане, който не трябва да е по-късно от края на съответната учебна година, а в случай че остане по-малко от три месеца до приключването ѝ – не по-късно от края на следващата. Решението се взема от съответната комисия.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 78 от 2017 г., в сила от 29.09.2017 г., предишна ал. 3, изм., бр. 82 от 2018 г.) В уверението по чл. 110, ал. 3 се вписва само последният признат от комисията по чл. 107, ал. 1 клас. В случай че това е VII клас, се вписва придобитото основно образование, а в случай че представеният документ доказва придобитото средно образование, в уверението се вписва придобитото средно образование.

(5) (Нова – ДВ, бр. 71 от 2019 г. , в сила от 10.09.2019 г.) В заповедта за признаване и записване в училището по чл. 109, ал. 4 директорът посочва името на лицето, признатия клас, изучаваните учебни предмети и резултатите от обучението по тях, приравнени към оценките по чл. 9, ал. 1.

Чл. 112. (1) Признаване се отказва, когато:

1. подадените документи не съответстват на чл. 108;
2. се установят съществени различия между данните от представените документи и установените критерии по чл. 109, ал. 1, изразяващи се в необходимост от полагане на приравнителни изпити за съответен клас по най-малко половината от учебните предмети съгласно действащия към момента на признаването рамков или типов учебен план в българското училище;
3. документите са издадени от училище на друга държава, което не е признато от компетентен държавен орган на съответната страна за част от системата ѝ за светско училищно образование.

(2) Отказът по ал. 1 се мотивира. Комисията или директорът на приемащото училище писмено уведомява заинтересуваните за мотивите за отказа.

Раздел II Продължаване на образованието в българско училище след признаване на завършен период, клас, етап или степен от училищното образование

Чл. 113. (1) Лицата, на които е признат завършен период или клас за класовете от I до VI включително по документи, издадени от училище на чужда държава, не полагат приравнителни изпити.

(2) Лицата, на които е признат завършен период от обучението в VII клас или за VII клас по документи, издадени от училище на чужда държава, полагат приравнителен изпит по български език и литература за първия учебен срок на VII клас или за VII клас.

(3) Лицата, на които е признат завършен период или клас за класовете от VIII до XII включително по документи, издадени от училище на чужда държава, полагат приравнителни изпити по български език и литература, история и цивилизация и по география и икономика на България, ако тези предмети се изучават в съответните класове, с изключение на лицата, обучавани в училище в системата на Европейските училища, които не полагат приравнителен изпит по български език. Приравнителни изпити се полагат и по учебните предмети от общообразователната, профилираната, професионалната и/или специализираната подготовка, които не са изучавани в чуждестранното училище или в училището от системата на Европейските училища или липсва оценка по тях.

(4) Всички лица, на които е признат завършен период или клас за класовете от VIII до XII включително по документи, издадени от училище на чужда държава, и които са изучавали български език и литература, история и цивилизация и география и икономика на България към дипломатически представителства на Република България, към организации на българи, регистрирани съгласно законодателството на съответната държава за извършване на образователно-културна дейност, към Славянобългарския манастир "Св. вмчк. Георги Зограф" – Атон, Гърция, и към български православни

църковни общини в чужбина, които се подпомагат със средства от бюджета на МОН, и представят оригинално удостоверение за проведено обучение за съответния признат клас, не полагат приравнителни изпити по тези учебни предмети.

(5) Когато в документа за завършен период или клас за класовете от VIII до XII включително в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища по отделен учебен предмет е поставена оценка, която при приравняване към оценките по чл. 9, ал. 1 е по-ниска от среден 3,00, но ученикът е допуснат до следващ клас в училището, от което идва, съответният учебен предмет не се записва в удостоверението по чл. 110, ал. 1.

(6) Когато в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища в гимназиален етап се изучава учебен предмет само в една учебна година, но с хорариум, покриващ учебните часове за целия гимназиален етап, оценката по този учебен предмет се зачита и за останалите гимназиални класове, в които той се изучава съгласно българския учебен план.

(7) Когато ученик, завършил клас в българско училище, е допуснат за обучение два или повече класа по-нагоре в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища, съответните класове се признават като последователни след последния завършен клас в българското училище.

(8) Когато ученик се е обучавал в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища две или повече години в първи гимназиален етап на средното образование или две години във втори гимназиален етап на средното образование, документите за всички години се разглеждат комплексно и се признават всички учебни предмети, съвпадащи с българския рамков или типов учебен план, независимо от това в кой гимназиален клас от съответния етап са изучавани в чуждестранното училище.

(9) Когато в документа за завършен период или клас за класовете от VIII до XII включително в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища по отделен учебен предмет от общообразователната, профилираната, специализираната и/или професионалната подготовка е поставена оценка, която при приравняване към оценките по чл. 9, ал. 1 е по-ниска от среден 3,00, но ученикът е допуснат до следващ клас в училището, от което идва, той полага приравнителен изпит по този учебен предмет в българско училище, в случай че предметът се изучава по рамков или типов учебен план в съответния клас.

(10) Когато учебен предмет от документа за завършен клас в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища включва учебно съдържание по два или три учебни предмета от българския рамков или типов учебен план, оценката по този предмет се зачита като такава по всички съставни учебни предмети за съответния български клас.

(11) Когато се разглежда документ за завършен период в страна, в която не се оформят срочни оценки, годишната оценка в българското училище се оформя съгласно чл. 23, ал. 12.

(12) Завършен учебен период в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища се признава независимо от броя на приравнителните изпити, които следва да бъдат положени съгласно българския рамков учебен план, при условие че е представен документ, удостоверяващ обучение през целия период от време, който обхваща учебния срок в съответната държава.

(13) Когато оценките в представените документи по чл. 108, ал. 1, т. 2 и 4 са средноаритметични от оценките по съответните предмети за два или повече класа от гимназиалния етап и това изрично е посочено в документите, тези оценки се признават като оценки по съответните предмети за всеки от класовете.

(14) За учениците от VI и VII клас, идващи от държава, в която не се поставят срочни и годишни оценки, но са допуснати до следващ клас, се издава удостоверение за признат клас, съответно за придобито основно образование.

Чл. 114. (1) Приравнителните изпити, определени от комисията по чл. 107, ал. 1, се полагат по реда на чл. 33.

(2) Приравнителните изпити се полагат върху учебното съдържание, включено в учебната програма по съответния учебен предмет или модул за клас, за съответния вид подготовка.

(3) Приравнителните изпити се полагат в българско училище, избрано от лицето или неговия родител (настойник, попечител, представител на непридружените малолетни и непълнолетни лица, търсеци или получили международна закрила). При отказ на директора на избраното училище началникът на съответния РУО определя училището за полагане на приравнителни изпити.

Чл. 115. В случай, когато ученикът има признат XII клас по документ от училище на чужда държава или от училище от системата на Европейските училища, училището по чл. 114, ал. 3 оформя лично образователно дело на ученика въз основа на оригиналното удостоверение по чл. 110, ал. 1 и протоколите за положените приравнителни изпити и издава удостоверение за завършен втори гимназиален етап. При успешно положени държавни зрелостни изпити училището издава и диплома за средно образование.

Чл. 116. (1) Диплома за завършено средно образование, издадена от училище на чужда държава или от училище в системата на Европейските училища и отговаряща на общите изисквания за достъп до висше образование в тази държава, се признава като такава и в България, освен ако не се установи съществено различие между общите изисквания за достъп до висше образование в двете страни.

(2) Когато в диплома за завършено средно образование съгласно ал. 1 има учебен предмет, по който оценката, приравнена към шестобалната система, е под среден 3,00, този предмет не се вписва в удостоверението по чл. 110, ал. 1.

Чл. 117. (1) Признаване на професионална квалификация, придобита в училище на чужда държава, при условията и по реда на тази наредба се извършва само във връзка с признаване на завършен клас или степен на образование.

(2) Признаването на професионална квалификация по ал. 1 се извършва в съответствие със Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 ЗПОО.

(3) Признаването на професионална квалификация с цел достъп или упражняването на регулирана професия на територията на Република България се извършва по реда на Закона за признаване на професионални квалификации.

Чл. 118. Лицата, обучавали се една или повече учебни години в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища, могат по своя преценка, а за непълнолетните – по преценка и желание на родителя (настойника, попечителя, представителя на непридружените малолетни и непълнолетни лица, търсеци или получили международна закрила), да повторят в българско училище

последния признат клас. При изразено писмено желание на лицето или родителя (настойника, попечителя, представителя на непридружените малолетни и непълнолетни лица, търсеци или получили международна закрила) до директора на училището то не полага приравнителни изпити за класа, който повтаря.

Чл. 119. В случаите по чл. 109, ал. 6 при изявено писмено желание, а за непълнолетните – по преценка и желание на родителя (настойника, попечителя, представителя на непридружените малолетни и непълнолетни лица, търсеци или получили международна закрила), лицето може да посещава училище с разрешение на началника на РУО – когато се иска признаване на класове от VII до XII включително, и на директора на училището – когато се иска признаване на класове от I до VI включително.

Чл. 120. Лица, които поради природни бедствия, крупни аварии или военни действия на територията на държавата, в която са се обучавали, или други независещи от тях причини не могат да представят документи за завършени етапи на обучение, степени на образование и професионална квалификация, могат да поискат установяване на тези факти по реда на Гражданския процесуален кодекс.